

РАДЕНКО ЛАЦМАНОВИЋ НАЈАВЉУЈЕ ДА ЋЕ ТРАЖИТИ ДА СЕ ИСПИТАЈУ ДУПЛИ ПОТПИСИ ПОДРШКЕ ИЗБОРНИМ ЛИСТАМА

За злоупотребе ће одговарати грађани

■ Лацмановић сматра реалнијом опцију да су партије злоупотребљавале податке о грађанима које имају него да су бирачи потписивали за више изборних листа, за шта је запријеђена казна од 500 до 1.000 еура

Члан Савјета Агенције за заштиту личних података и слободан приступ информацијама (АЗЛПСПИ) Раденко Лацмановић предложиће том тијелу да се методом случајног одабира испита да ли је неко од 3.570 бирача који су дали потпис подршке за више од једне изборне листе сам дао потпис подршке или су партије злоупотребиле његове податке.

Подсјетимо, Државна изборна комисија (ДИК) потврдила је да ће поднијети прекршајне пријаве против 3.570 бирача који су дали потпис подршке за више од једне изборне листе. Казне за тај прекршај крећу се од 500 до чак 2.000 еура. Из ДИК-а је раније саопштено да је након контроле утврђено да се у бази података налази 56.977 валидних потписа подршке, док је 3.570 бирача који

бирачког списка и потписале неког од нас, а да ми то и не знамо. Нико са сигурношћу не може да гарантује да ли је и коју листу подржао и помогао да буду учесници овог изборног процеса – казао је Лацмановић, додајући да је сама Државна изборна комисија саопштила да се не може утврдити и да се неће бавити аутентичношћу потписа.

Он истиче да су Законом о избору одборника и посланика предвиђене казне од 500 до 1.000 еура за грађане који подрже више од једне изборне листе, али није предвиђена казна за партије које злоупотребиће податке о грађанима.

– Овдје би се могло радити о неовлашћеној употреби личних података од партија, тако да се могу санкционисати сходно Закону о заштити пода-

Подржавамо, а не знамо

Лацмановић наводи да су подаци из ДИК-а права прилика да се сви запитамо на који начин се прикупљају потписи подршке за партије и како се наши подаци чине доступним.

– Сигурно да постоје и грађани који су „подржали“ неку изборну листу, а да то и не знају. Ово је озбиљно питање којим се морамо сви позабавити да видимо да ли се ради о злоупотреби грађана који су потписивали више листа или се ради о неовлашћеној употреби личних података од учесника у изборном процесу. Сигурно има и једног и другог, али сам ближи вјеровању да су чешће злоупотребе од учесника избора – закључује Лацмановић.

су, осим изборне листе на којој је потпис бирача потврђен, подржали још неку изборну листу.

Лацмановић је у изјави за „Дан“ оцијенио да су подаци добијени од ДИК-а забрињавајући. Он сумња да су политичке партије те које су злоупотребљавале податке које имају о бирачима, а да ће на крају грађани исплати криви због тога.

– На први утисак би се рекло да су грађани злоупотребили могућност да подрже неку од листа у сусрет изборима. То јесте једна од вјероватних могућности, али мени се чини извеснијом да су политичке партије оне које су учесници у изборном процесу злоупотребиле податке које имају. Сви смо свједоци да бирачки списак који је доступан учесницима изборног процеса садржи све податке о сваком од нас. Тако да постоји могућност да су партије злоупотребиле те податке узимајући их из

така о личности. Агенција би тешко могла да утврди у свих 3.500 случајева да ли се ради о злоупотреби партија или грађана – казао је Лацмановић.

Он, ипак, истиче да постоји могућност да се грађани који сазнају да се њихов потпис налази на некој од изборних листа обрате Агенцији и траже заштиту.

– Ми би након тога извршили надзор и утврдили о каквој је употреби личних података ријеч. Након тога би у складу са утврђеним стањем преузели даље мјере – истакао је Лацмановић.

Он наводи да ће Савјету Агенције предложити да се методом случајног узорка уради контрола.

– Било би добро да остваримо сарадњу са Државном изборном комисијом и од њих добијемо податке о којим грађанима се ради и наравно којим изборним листама – истакао је Лацмановић. М.С.

ИЗ НВО СЕКТОРА ИНИЦИРАЈУ ИЗМЈЕНЕ ЗАКОНА ДА СЕ ЗАУСТАВИ ЗЛОУПОТРЕБА ЛИЧНИХ ПОДАТАКА ГРАЂАНА УОЧИ ИЗБОРА

Овјера код нотара да спријечи шверц потписа

■ Ако би грађанин овјеравао код овлашћеног органа изјаву којом подржава одређену изборну листу, тиме би се омогућила вјеродостојност подршке и елиминисала могућност да потпис буде злоупотребиљен, сматра Ђуро Стојановић

■ Није први пут да се сумња како су поједине странке злоупотребом личних података грађана и шверцом потписа добиле право да учествују на изборима, каже Веселин Радуловић

Прикупљање подршке за изборне листе у Црној Гори може се организовати као у Закону о политичким партијама, гдје би грађанин овјеравао код овлашћеног органа (нотар) своју изјаву којом подржава одређену изборну листу. Тиме се омогућава вјеродостојност подршке и елиминира могућност да потпис буде злоупотребиљен, истакао је шеф посматрачке изборне мисије Центра за мониторинг и истраживања (ЦЕМИ) Ђуро Стојановић. Он је за „Дан“ рекао да је одредбом члана 43, став један, Закона о избору одборника и посланика прописано да је изборна листа за избор посланика утврђена ако је својим потписом подржи најмање 0,8 одсто бирача.

– За потврду изборне листе, на овом изборном процесу било је потребно сакупити потписе нешто више од 4.000 бирача. Одредбом из члана 43 став два Закона о избору одборника и посланика прописано је да за политичке партије или групе грађана које представљају мањински народ или мањинску националну заједницу изборна листа за избор посланика буде утврђена ако је својим потписом подржи најмање 1.000 бирача – подсјетио је Стојановић.

Он је рекао да на овим изборима Државна изборна комисија није могла утврдити вјеродостојност потписа подршке изборним листама, што је угрозило поступак верификације изборних листа.

– Изразили смо озбиљну сумњу у то да су поједине политичке партије, злоупотребом личних података грађана и фалсификовањем потписа, обезбиједиле формалне услове за учешће на парламентарним изборима. Сматрамо да је

Стојановић

Радуловић

неопходно прећи на другачији начин прикупљања подршке. Умјесто предаје листа на којима се не може проверити аутентичност потписа, потребно је искористити институт из Закона о политичким партијама – рекао је Стојановић.

Према ријечима Стојановића, с обзиром на то да би овјеравање потписа код нотара био нешто компликованији метод у односу на постојећи, број неопходних изјава би требало да буде мањи од броја потписа који се сада захтијева.

На парламентарним изборима 16. октобра учествовало је 17 изборних листа, а међу њима је био и један број оних које представљају мањински народ или мањинску националну заједницу.

Правни заступник МАНС-а Веселин Радуловић каже да проглашење неуставном од-

Број гласова за листе на изборима 16. октобра – привремени резултати

Минималан број потписа за подршку листи био је 4.091, а мањинској листи 1.000

1. Албанци одлучно Форца – ДУА-АА – 4.839 гласова
2. СДП – 19.997 гласова
3. Албанска коалиција „Са једним циљем“ – 3.388 гласова
4. Алтернатива Црна Гора – 877 гласова
5. Позитивна Црна Гора – 5.058 гласова
6. Сигурним коракном ДПС – 158.301 глас
7. Хрватска грађанска иницијатива – 1.801 глас
8. Демократска Црна Гора – 38.183 гласа
9. Велика коалиција Кључ – 42.271 глас
10. Српска странка – 1.210 гласова
11. Странка пензионера, инвалида и социјалне правде Црне Горе – 774 гласа
12. Листа Демократског савеза Албанаца – 1.542 гласа
13. Демократски фронт – 77.491 глас
14. Бошњачка странка – 12.236 гласова
15. Бошњачка демократска заједница у Црној Гори – 1.140 гласова
16. Социјалдемократе Црне Горе – 12.447 гласова
17. Странка српских радикала – 690 гласова

редбе да се потписи скупљају пред изборном комисијом на одређени начин имало смисла, јер се указује на политичку припадност грађанина, али је то отворило бројне проблеме у изборном процесу. Радуловић каже да није први пут да се сумња како су поједине странке злоупотребом личних података грађана и шверцом потписа добиле право да учествују на парламентарним изборима.

– Проблем је ту, видимо га приликом сваког изборног процеса, и једно од рјешења могло би бити да се Државној изборној комисији обезбиједи сви могући услови да проверава валидност потписа, укључујући, ако треба, и графолошке провере и дуже рокове. Није нормално да неко преда преко 4.000 потписа а да добије мање од 1.000 гласова – истакао је Радуловић.

Државна изборна комисија (ДИК) саопштила је након предаје листа да ће поднијети прекршајне пријаве против 3.570 бирача који су дали потпис подршке за више од једне изборне листе. Казне за тај прекршај

крећу се од 500 до 2.000 еура. ДИК, међутим, може само да провери да су двије листе пријавиле да им је потписом подршку дало једно лице, али не може да проверава валидност и аутентичност потписа.

Центар за демократију и људска права (ЦЕДЕМ) позвао је прије избора Државну изборну комисију да саопшти по којој методологији ће проверавати прикупљене потписе бирача и тако предупредити могуће злоупотребе од подносилаца изборних листа. Сходно Закону о избору одборника и посланика бирачи својим потписом могу подржати само једну изборну листу, а давање потписа супротно овој одредби подлијеже њиховој прекршајној одговорности.

Иако је ЦЕДЕМ упозоравао на могуће злоупотребе и фалсификовање потписа бирача од оних подносилаца изборних листа који изборе користе искључиво у сврху придобијања средстава из буџета, из Државне изборне комисије на ове апеле никада нијесу конкретни одговорили.

М.В.

Јакић: Пратићемо све што се дешава

Шеф Изборне мисије ОЕБС-ове Канцеларије за људска права и демократске институције (ОДИХР) Роман Јакић у изјави за „Дан“ је рекао да нема механизма да гласачи провере јесу ли њихови потписи злоупотребиљени.

– У нашој изјави о прелиминарним налазима и закључцима навели смо да је ДИК изразио забринутост Изборној мисији у вези злоупотребе личних података бирача од неких политичких странака током процеса прикупљања потписа. Сличне забринутости су изразиле и грађанске посматрачке групе. Нема успостављеног механизма за бираче да провери да ли су и њихови потписи злоупотребиљени. Сада је на надлежним органима да истраже ове. ОЕБС-ОДИХР ће пратити било какве притужбе које ће можда бити поднијете у вези ових питања и даће препоруке у коначном извештају, који се очекује за осам недеља – саопштио је Јакић.